

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
ЦАРИНСКА УПРАВА

ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА ЦАРИНСКАТА УПРАВА
ЗА СЕПТЕМВРИ 2008 ГОДИНА

Октомври, 2008

I. Зајакнување на институционалниот капацитет

1. Во насока на усогласување на националното законодавство со *Acquis communautaire*, Собранието на Република Македонија донесе Закон за ратификација на Протоколот кон Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија, од една страна, и Европските заедници и нивните земји членки, од друга страна, за да се земе предвид пристапувањето на Бугарија и Романија во ЕУ. Со ова се создаваат услови за започнување на процесот на имплементација на дијагоналната кумулација на потекло овозможена со Спогодбата.
2. На 03-ти септември 2008 година, Царинската управа отпочна со процесот на преземање на надлежноста за управување и одржување на граничните премини на Република Македонија од Јавното претпријатие за стопанисувањето со стамбен и деловен простор со влегувањето во сила на Законот за изменување и дополнување на Законот за Царинска управа и Правилникот за висината на надоместоци за извршените услуги и почетната висина на закупнината на деловниот и рекламниот простор на граничните премини, со што се создадоа услови за подобрување на квалитетот на услугите и понудата согласно барањата на корисниците.
3. Царинската управа донесе Упатство за начинот на спроведување на постапка на увозно царинење на стока на граничните премини, со што е овозможено увозно царинење на стока на граничните премини без спроведување на транзитна постапка. Со тоа значително се намалуваат трошоците на стопанските субјекти, се забрзува постапката и се намалува административното оптоварување на царинските испостави, бидејќи за дел од возилата кои влегуваат на граничните премини каде се врши увозно царинење нема потреба од започнување на транзитна постапка.
4. Од 01.10.2008 година започна да се спроведува царинска постапка на стоково царинење на граничниот премин Мецитлија (македонско-грчка граница) при што извозното царинење на стока се одвива непрекинато 24 часа.
5. На 19.09.2008 година Царинската управа донесе Упатство за ликвидирање сметководствени документи со кое ги утврди начинот, надлежностите и постапката за ликвидирање на сметководствените документи за извршени набавки на стоки, услуги и работи во Царинската управа.
6. Врз основа на измените на Хармонизирианиот систем (HS) 2007, измените на Комбинираната номенклатура (CN) на Европската унија, измените на Коментарите на HS и Коментарите на CN од 2008 година, а со цел да се обезбеди правилна и еднообразна примена на Царинската тарифа при спроведување на царинската постапка, Царинската управа донесе измена и дополнување на Упатството за распоредување на компјутерска опрема од глава 84 и глава 85 од HS.
7. Во септември 2008 година Царинската управа наплати 4.609 милиони денари (околу 75,3 милиони евра) на име вкупни приходи од увозни давачки, од кои 487 милиони денари (околу 8 милиони евра) на име царина и други царински давачки, 4.018 милиони денари (околу 65,6 милиони евра) на име ДДВ, 78 милиони денари (околу 1,3 милиони евра) на име акцизи и 26 милиони денари (околу 0,4 милиони евра) на име надоместоци. Во споредба со истиот месец 2007 година, вкупно наплатените увозни давачки се поголеми за 34 %.

Во периодот јануари-септември 2008 година Царинската управа наплати 38.453 милиони денари (околу 628,3 милиони евра) на име вкупни приходи од увозни

давачки, што е 33% повеќе во однос на истиот период 2007 година кога беа наплатени 28.837 милиони денари (околу 471,2 милиони евра). Од вкупно наплатените буџетски приходи во периодот јануари - септември 2008 година, на име царина и царински давачки наплатени се 4.759 милиони денари (околу 77,8 милиони евра) што е за 10% повеќе од истиот период 2007 година. На име ДДВ наплатени се 32.802 милиони денари (околу 536 милиони евра), што е за 38% повеќе во однос на истиот период 2007 година. На име акцизи наплатени се 686 милиони денари (околу 11,2 милиони евра) што е 4% повеќе во однос на истиот период 2007 година. На име надоместоци наплатени се 206 милиони денари (околу 3,4 милиони евра) што е 87% повеќе во однос на истиот период 2007 година.

II. Административен капацитет

8. Царинската управа продолжи со спроведување на програмата за обуки, при што, во септември 2008 година беа реализирани следните активности:
- Во периодот 09-12.09.2008 година и 15-18.09.2008 година во соработка со Холандската царина беше одржан третиот дел од обуката за сметководство, контрола и ревизија на која учествуваа вкупно 68 царински службеници,
 - Согласно Програмата за основни обуки за работното место виш цариник, во периодот 22-26.09.2008 година беше одржана обука на тема законски прописи кои се применуваат во царинското работење на која присуствуваа 21 царински службеник,
 - Во соработка со Амбасадата на САД во Скопје се одржаа 3 идентични обуки за оператори на рентген машина на Аеродромот Александар Велики на кои учествуваа 24 царински службеници,
 - Во соработка со Државниот завод за индустриска сопственост на Република Македонија на 12.09.2008 беше одржан еднодневен семинар на тема “Спроведување на заштита на правата од индустриска сопственост“ на кој учествуваа 4 претставници на Царинската управа,
 - Во соработка со Амбасадата на САД во Скопје, во периодот 15-18.09.2008 година се одржа “Обука за истраги за извоз на технологија“ на која учествуваа 10 претставници од Царинската управа,
 - Во периодот 22-24.09.2008 година, во соработка со Јавното обвинителство, како дел од CARDS 2005 проектот се одржа деветтиот семинар во рамките на циклусот обуки на тема “Меѓународна правна соработка“ на кој учествуваа 3 претставници од Царинската управа,
 - Во соработка со консултантската куќа Crown Agents беа одржани две идентични обуки на тема “Вовед во истражни техники“ на кои учествуваа 22 царински службеници од Секторот за контрола и истраги,
 - Еден претставник на Царинската управа учествуваше на советување на тема “Актуелната реформа на казненото материјално и процесно законодавство и економскиот криминалитет“ во организација на Министерството за правда и Академијата за обука на судии и јавни обвинители,
 - Во соработка со серетаријатот за законодавство на 29.09.2008 година се одржа обука за примена на номотехнички правила при подготовка на прописи на која учествуваше 1 претставник од Царинската управа.

На горенаведените настани (вкупно 13) учествуваа 154 царински службеници, во времетраење од 3.973 часа. Просечното времетраење на обука за вработените кои посетувале обука е 25,8 часа, додека просечното времетраење на обука за секој вработен е 4,67 часа.

Во организација на ИНТРАСОФТ - Грција, во периодот од 04 до 06.09.2008 година во Атина, еден претставник од Царинската управа учествуваше на консултативен состанок на RAC WeB¹ Проектот на ЕУ за анализа на ризик во земјите од Западен Балкан.

На меѓународниот саем „Заштита и сигурност,, (специјализиран за системи за безбедност и комуникации, опрема за детекција, интегрирани системи за видео набљудување, специјално оружје, специјални транспортни средства и др.) кој се одржа во Софија, Бугарија присуствуваа 3 претставници од Царинската управа.

На 42-та Сесија на Комитетот за хармонизиран систем при Светската царинска организација во Брисел, Белгија учествуваше еден претставник од Царинската управа.

III. Интегритет и борба против корупција

9. Во септември 2008 година, врз основа на различни сознанија и примени информации, беа реализирани 10 внатрешни истражни постапки во организационите единици на Царинската управа. За спроведените истраги изработени се 7 службени информации и 3 службени белешки². Во истиот период беа изврши 2 внатрешни инспекции во две организациони единици на Царинската управа и беа изготвени 2 извештаи. Од страна на мешовит тим составен од инспектори од Одделението за внатрешни истраги и Одделението за внатрешна инспекција спроведена е една контрола за што е изготвен Службен извештај.
10. Царинската управа до Основното јавно обвинителство во Крива Паланка поднесе кривични пријави против 46 сегашни и поранешни царински службеници поради постоење на основано сомнение дека во повеќе наврати сториле кривично дело Злоупотреба на службена положба и овластување. Во периодот од 23.02.2005 до 06.02.2007 година, пријавените царински службеници од царинската испостава Деве Баир-отсек за патнички промет, со пречекорување на службените овластувања, односно со непревземање на службените дејствија, овозможиле возарите на товарни моторни возила да стекнат противправна имотна корист на штета на Буџетот на Република Македонија и ЈП Македонија пат на начин што овозможиле 283 товарни моторни возила со носивост над дозволената тежина да остварат влез во царинското подрачје на Република Македонија без притоа да обезбедат дозволи за вонреден превоз или без да извршат претовар.
11. Во истиот период реализирани се осум дисциплински постапки против 8 царински службеници, од кои во два случаи е донесена дисциплинска мерка престанок на работен однос со Царинската управа, а во еден случај е изречена мерка парична казна.
12. Одделението за внатрешна ревизија, во септември изврши ревизија и изготви Конечен ревизорски извештај за извршената ревизија на регуларноста во поглед на примена на Упатството за начинот на задолжување и раздолжување на лично вооружување и

¹ RAC WeB – Risk Assessment for Customs in Western Balkans

² Службени информации се изготвени кога по извршените внатрешни истраги постои основано сомнение дека царинските службеници работеле спротивно на позитивните законски одредби, подзаконски акти, оперативни инструкции и етичкиот кодекс. Службени белешки се изготвени кога по извршените внатрешни истраги не е утврдено работење на царинските службеници кое е спротивно на позитивните законски одредби, подзаконски акти, оперативни инструкции и етичкиот кодекс.

муниција во магацинот на Царинската управа - при што констатираше 2 наоди и даде 5 препораки за постапување.

IV. Транспарентност

13. Во септември 2008 година преку отворената царинска телефонска линија (број 197) се примени вкупно 8.092 повика или во просек 269 повици на ден и тоа:
 - 17 повика се А класа (информации за кои се бара неодољна акција од страна на испостава или мобилна екипа) и по кои се превземени,
 - 6 повици се В класа (информации кои бараат понатамошни дополнителни испитувања од други одделенија во Секторот за контрола и истраги или од други одделенија во Царинска Управа), проследени до одделение за разузнавање и истраги за дополнителна обработка,
 - 22 повици Ј класа (информации проследени до Сектор за професионални стандарди, а кои се однесуваат на жалби на граѓани за коруптивно и непрофесионално работење на царинските работници.
14. До Гранична полиција се упатени вкупно 115 барања за асистенција, проверка на лица/возила за остварен влез или излез, а до Дежурниот центар за состојби при Бирото за безбедност на Министерството за внатрешни работи упатени се 6 барања и за сите е добиен одговор.
15. Во септември 2008 година на официјалната интернет страна на Царинската управа објавени се 117 информации на македонски, англиски и албански јазик, додека на интранет порталот континуирано се објавуваат информации за вработените во Царинската управа.

V. Спречување на нелегален увоз, извоз и транзит на стока и заштита на права од интелектуална сопственост

16. Во текот на септември Царинската управа продолжи со активностите за спречување на нелегален увоз, извоз и транзит на стока во/од Република Македонија. Активностите за спречување на криумчарењето и борбата против економскиот криминал се базираат на разузнавачки информации и анализа на ризикот при што е продолжен трендот на намалување на степенот на контрола при селекцијата на пратките и зголемување на степенот на откривање неправилности и дополнително пресметани увозни давачки.
17. Врз основа на разузнавачки информации и анализа на ризикот, специјалните мобилни единици на Царинската управа во септември 2008 година извршија преглед на 472 камиони, 51 автобуси, 338 автомобили или на вкупно 861 возила на граничните премини и во внатрешноста, при што се заплени разни стоки (акцизна стока, текстил, како и фалсификувана стока од повеќе трговски марки) Истовремено, и царинските службеници на граничните премини и во внатрешните царински испостави спречија повеќе обиди за криумчарење, при што се заплени:
 - 58.800 парчиња цигари,
 - златна плочка во форма на правоаголник (8x5x1,5 см) со тежина од околу 1 кг и чистота од 712 промили,
 - 1 парче ловечка пушка, 1000 каписли за куршуми, 300 зрна за куршуми, матрица и инка за полнење на куршуми и 10 дурбини-оптички нишани за ловечки пушки,

- стоматолошка опрема и материјал: 2 рачни микромотори за брусење заби, 30 шишенца материјал за подготовка на забни пломби и 150 парчиња ампули за анестезија,
 - над 13.500 парчиња машини, алати и резервни делови (моторни пили, машини за домаќинство, клучеви, вентили),
 - 3.380 парчиња црковни реквизити, накит и акцесоари (2.150 бројаници, 700 бразлетни, 280 привезоци и 250 ланчиња),
 - поголема количина на техничка стока и компјутерска опрема (звучници, монитори, авто радио и др.),
 - 2.000 парчиња делови за моторни возила,
 - 13.000 парчиња текстилна стока и облека,
 - 125.350 парчиња етикети, 90.000 метри конец, 27.000 парчиња метални нитни, 9.646 парчиња бар кодови, 8.000 копчиња и 48 парчиња спреј за отстранување на дамки,
 - 1.000 пара обувки,
 - 328 парчиња козметички производи (парфеми, пудри, маски).
18. За откриените обиди за недозволен пренос на стока, како и за останатите недозволени постапувања, до Комисијата за одлучување по прекршок при Царинската управа доставени се 255 барања за поведување на прекршочна постапка, од кои: 31 барања по прекршочна пријава за возила доставени од Министерството за внатрешни работи, 32 барања по записник за царински прекршок доставени од Секторот за контрола и истраги, 147 барања по записник за царински прекршок доставени од царинските испостави, а останатите 45 се вратени предмети од Основните судови кои со решенија се огласуваат за ненадлежни. Комисијата за одлучување по прекршок при Царинската управа во септември реши 75 предмети во редовна и скратена постапка и за истите изрече глоба во вкупен износ од 8,4 милиони денари (околу 137 илјади евра) и ја одзеде стоката предмет на царински прекршок, како и две товарни моторни возила и едно патничко моторно возило.
19. Во текот на септември Царинската управа издаде 411 покани за плаќање на глоба, односно изрече мандатни казни на сторителите на царински прекршоци во вкупен износ од околу 5 милиони денари (околу 82,5 илјади евра).
20. Во септември 2008 година Царинската управа донесе 38 решенија за дополнителна наплата на помалку пресметан царински долг во вкупен износ од 7,1 милиони денари (околу 116 илјади евра).
21. Во овој месец Царинската управа до основните јавни обвинителства поднесе 14 пријави за покренување за кривична постапка против 16 физички лица и 2 правни лица. Основите за поднесување на кривични пријави се: криумчарење, транспорт и промет со акцизна стока без бандероли, фалсификување и употреба на исправа, симнување и оштетување на царинско обележје и царинска измама.
22. Во септември 2008 година Царинската управа спречи 26 обиди за повреда на право од интелектуална сопственост и привремено задржа 27.462 парчиња различна стока. Царинската управа, согласно Законот за заштита на правата од интелектуална сопственост постапуваше по службена должност во 3 случаи и тоа за следните трговски марки: Levis, Energie и Benetton и во сите три случаи стоката беше пуштена во слободен промет од причина што не беше поднесено барање за преземање на царински дејства.
- Најголем дел од привремено задржаната стока ја сочинуваат:
- 10.900 парчиња жилети за бречење,

- 6.000 парчиња спортска опрема (патики, тренерки),
- 7.000 парчиња облека и текстил (панталони, кошули и др.),
- 1.000 парчиња филтри за воздух и гориво и
- околу 2.500 парчиња останата стока.

Во овој период не се поднесени нови барања за преземање на царински дејства според Законот за царински мерки за заштита на права од интелектуална сопственост, меѓутоа одобрено е продолжување на рокот на одобреноста за наредната година за 14 трговски марки кои се регистрирани минатата година.

Во септември Царинската управа спроведе уништување на 1.630 парчиња фалсификувана стока, согласно Законот за царински мерки и заштита на правата од интелектуална сопственост. Уништената фалсификувана стока се состои од: парфемии од трговските марки Gucci, Hugo Boss и Escada, кошули од трговската марка Boss, маици од трговската марка Coca Cola.

V. Меѓуинституционална, меѓународна соработка и проекти

23. На 18.09.2008 година во просториите на Природно математичкиот факултет-Институт за хемија при универзитетот Свети Кирил и Методиј-Скопје беше отворена и официјално ставена во функција новата царинска лабораторија опремена со современа лабораториска опрема добиена како донација од Европската комисија во рамките на програмата CARDS. Во тек е реализација на обука за вработените за користење на новата опрема. Преку потпишаниот договор за деловно-техничка соработка помеѓу Царинската управа и ПМФ-Институт за хемија, царинската лабораторија функционира во просториите на Институтот за хемија, а анализите ги врши заеднички стручен тим составен од научно истражувачкиот кадар од Институтот за хемија и вработените во Службата за Царинска лабораторија при Царинска управа.
24. На 17.09.2008 година се одржа промоција на новите царински униформи и презентација на техничката опрема за работа на царинските службеници при Одделението за оперативни работи (мобилни тимови) во рамките на Секторот за контрола и истраги. Од техничката опрема беа презентирани повеќе инструменти, и тоа:
 - бустер - инструмент за мерење на густина на материјалот со кој може да се пронајдат површински сокриени стоки во шуплините од возилата,
 - фиберскоп - инструмент со помош на кој може да се навлезе во шуплините на возилата (прагови, резервоари и др),
 - ласерски мерач на далечина,
 - пејдери за откривање на радијација и
 - разна друга софистицирана опрема за откривање на скриена стока.

Во оваа прилика беа презентирани и царинските кучиња обучени за откривање на тешки и лесни опојни дроги.

25. На 19.09.2008 година се одржа промоција и презентација на воспоставениот систем за видео надзор, од каде што од едно централно место ќе се набљудува и ќе се има увид во живо над 22 гранични премини и 18 внатрешни испостави во царинското подрачје на Република Македонија. Целокупното решение се состои од систем за видео надзор и систем за автоматско препознавање на регистарски таблички.

Системот за видео надзор е составен од вкупно 240 камери распоредени на граничните премини и внатрешните испостави, а на централно ниво над целиот систем контрола и надзор се врши од центарот за видео надзор кој работи 24 часа на ден, 7 дена во неделата. Отвореноста на системот дозволува делење на информации со други институции, примарно со Министерството за внатрешни работи, а предвидена е размена на видео сигналите од камерите и податоците од системот за автоматско препознавање на регистарски таблички.

Очекуваните придобивки од користењето на ваков систем се намалување и спречување на корупцијата, контрола на професионалното однесување на царинските службеници, превентивно делување во борбата против организираниот криминал, спречување на шверц и криумчарење на стоки.

Системот за автоматско препознавање на регистарски таблички кој е предвиден во втората етапа од имплементацијата на системот, ќе биде поставен на сите гранични премини и внатрешни испостави и со негова помош ќе може во секое време да се има увид во тоа кои возила, кога и на кој граничен премин влегле, односно излегле од државата, а за товарните возила и во кој терминал престојувале.

26. Во рамките на Проектот за воведување на едношалтерски систем за увоз, извоз и транзит и контрола при единствено застанување (ЕХИМ), во тек е финализирање на изработката и тестирањето на компонентите од софтверското решение. Оперативната примена на ЕХИМ системот е предвидено да започне на 31 октомври 2008 година. Во тек е изработка на дополнителен модул за електронско следење на уплатите за административните такси и другите надоместоци, преку ЕХИМ системот, а продолжува тестирањето на модулот за поднесување на Единствениот царински документ (ЕЦД) за транзит и модулот за поднесување и издавање на царински квоти, како и поврзување на партиципирачките институции на граничните премини и во внатрешните терминали во компјутерската мрежа на Царинската управа.
27. Врз основа на спецификацијата подготвена во соработка со експерти од Европската унија, Царинската управа објави меѓународен тендер за набавка на нов информациски систем за процесирање на царински декларации CDPS.
28. Имајќи ги предвид започнатите активности за поддршка на реформите и модернизацијата на царинското работење преку инструментот за претпристапна помош на Европската унија - ИПА, Царинската управа изработи проектно фише во рамки на ИПА 2009 за зајакнување на капацитетите на Царинската управа преку поддршка на имплементацијата на Интегрирана тарифна околина (ITE). Реализацијата на овој проект е логичен редослед на веќе започнатите активности во рамките на ИПА 2007 и ИПА 2008, а преку негова имплементација ќе се овозможи усогласување и исполнување на барањата за Интегриран тарифен концепт на Заедницата, т.е. TARIC, Европската задолжителна тарифна информација EBDI, квоти, надзор, европскиот царински попис на хемиски супстанции ECICS. Интегрираниот тарифен систем на Европската унија CITE (Community Integrated Tariff Environment) е концепт на деловно работење кој ги опфаќа повеќето компјутерски системи наменети за размена на информации меѓу Европската комисијата и земјите членки. Целта на проектот е зајакнување на оперативниот капацитет на Царинската управа во согласност со стандардите на Европската унија и обезбедување на потполна компатибилност и интероперабилност на царинскиот ИТ систем на Република Македонија со царинскиот ИТ систем на Европската унија.